

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Evy Nejedlé

„Občanskoprávní ochrana proti působení nemajetkové újmy“

Bývá zvykem, že si studenti jako téma své diplomové práce vybírají většinou některé z „klasických“ témat, jež jsou v právnické literatuře systematicky a obvykle i zevrubně analyzována a při jejich zpracování tedy existuje tak či onak bezpečné vodítko, jak se má postupovat. Stinnou stránkou v těchto případech je, že jen málokdy student dokáže vykročit z toho, co už bylo napsáno, a uplatnit tak své tvůrčí schopnosti. Naopak volba atypického tématu, jakým je kupříkladu problematika občanskoprávní ochrany proti působení nemajetkové újmy, sice prostor pro uplatnění autorských myšlenek poskytuje, současně však činí sepsání diplomové práce mnohem obtížnější a hrozí podstatně větším rizikem, že se práce přinejmenším ne zcela povede. Při posuzování předložené práce, na jedné straně chválím autorčinu vědeckou odvalu za onu volbu atypického tématu, na druhé straně jsem nucen – jako vedoucí práce do určité míry i sebekriticky – připustit, že se uvedené riziko na práci v nezanedbatelné míře podepsalo.

Přesto, samo východisko, které se projevuje v systematice práce, nesprávné v zásadě není. Opodstatněně se začíná u pojmu nemajetková újma, v souvislosti s níž se rozebírají otázky chráněných statků a s nimi souvisejících všeobecných osobnostních práv. Na to navazují výklady o místu občanskoprávní ochrany proti působení nemajetkové újmy v právním řádu, což je sice exkurs ze zvoleného tématu, avšak exkurs přirozený. Jádro práce je pak orientováno na dva základní okruhy občanskoprávní ochrany, jimiž jsou ochrana života a zdraví a ochrana občanské cti, lidské důstojnosti, soukromí, jména a projevů osobní povahy. Závěr práce je pak věnován alespoň letmé charakteristice toho, jak je upravena ochrana proti působení nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku.

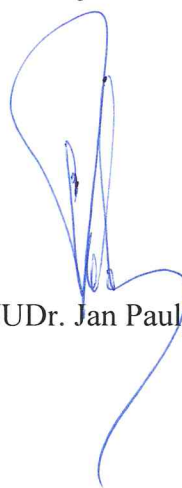
Z této systematické konstrukce není patrný obecný nedostatek práce, který spočívá v tom, že se autorka nevěnuje ani zdaleka jen tomu, co stojí v názvu práce, traktujíc poměrně výrazně nejen otázky nemajetkové újmy, ale též újmy majetkové. Tento exkurs lze považovat svým způsobem za exces. Přesto pro něj mám pochopení. Když se totiž řekne v občanském právu nemajetková újma, automaticky se s tím spojuje otázka ochrany osobních, koneckonců nemajetkových práv. Autorka však (na straně 8) přichází (byť pod nesprávnou rubrikou a formulačně nikoli bez kazu) s pozoruhodnou myšlenkou, že tato jednoduchá paralela zde ne vždy je, a to, má-li se to vyjádřit koncizně, jednak proto, že nemajetková újma může vzniknout i zásahem do majetkových práv, a jednak proto, že naopak zásah do nemajetkové sféry s sebou může přinášet též majetkovou újmu, tedy škodu. Z tohoto pohledu tedy autorčino občasné vykročení z tématu práce schvaluji, jakkoli kroky, které autorka podniká, a to nejen v tomto vykročení, velmi často za bezchybné označit nelze. Aniž své námitky a kritické připomínky dále třídím (z hlediska jejich významu, obecnosti či jinak), považuji za potřebné z nich uvést alespoň následující.

Nesprávné je (viz str. 5) směšovat náhradu škody s plněním z pojistné smlouvy, přičemž hovoří-li se o majetkové škodě – byť to je poznatek spíše z oblasti interpretace obchodněprávních norem – je za ni patrně zapotřebí uznat i případ, kdy určitému subjektu vznikne protiprávním jednáním dluh. V pojednání o nemateriální újmě (na str. 7) nerozumím odkazu na obchodní zákoník a celé toto pojednání se hlavně věnuje spíše řešení nápravy než této újmě samotné. To, co se (na str. 8 a 9) označuje za předmět vlastnictví, jím právě „v současnosti“ všechno zatím ještě není (alespoň z hlediska koncepce stávajícího občanského zákoníku), avšak opět naopak bude podle nového občanského zákoníku. Poněkud problematické je zabřednutí (na str. 9 a násl.) do nehmotných statků orientací jen na duševní vlastnictví, stejně tak jako třídění (byť převzaté) práv duševního vlastnictví (str. 13 a 14). Pod občanskoprávní ochranu se (na str. 18 a 19) řadí mezinárodněprávní úprava, která pak je dílem uváděna (na str. 20) i pod úpravou ústavního práva. Nepřesné je též tvrzení (na str. 20), že Listina přenechává ochranu právnických osob obchodnímu zákoníku, když tuto ochranu (jak se pak správně uvádí na str. 24) poskytuje především též občanský zákoník. Nesprávné jsou (na str. 27) jednak tvrzení o tom, že ochrana života a zdraví „přešla“ z trestního a správního práva do práva občanského, a jednak odkaz v poznámce 82. Spíše jen do diskuse se klade otázka, zda je skutečně nepochybný převzatý závěr (uvedený na str. 29) o tom, že náhrada za ztrátu na výdělku není ušlým ziskem. Patrně jako překlepy lze (na str. 35) hodnotit jak to, že se právo na čest, důstojnost, soukromí, jméno a slovní projevy osobní povahy označují jako součást práva na tělesnou integritu, tak to, že se vznik úpravy práva na čest a

svobodu časově řadí do poloviny 20. století, když šlo o III. dílčí novelu OZO, který právě v polovině 20. století naopak přestal platit. Konečně složitější je to i s analyzovanou problematikou v novém občanském zákoníku (str. 46 a 47); správně se sice usuzuje na vazbu mezi cenou zvláštní obliby a nemajetkovou újmou, pouze o nemajetkovou újmu zde však samozřejmě nejde; v každém případě by se pak rozhodně nemělo zapomínat na § 2971.

Přes všechnu shora uvedenou kritiku nemám za to, že by předložená diplomová práce zasluhovala jednoznačný odsudek. Autorka osvědčila, že o zkoumané problematice získala solidní přehled a že na základě slušné práce s prameny o ní dokáže standardním způsobem literárně pojednat. Předložená práce tedy podle mého názoru splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a doporučuji proto, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze 12. května 2013

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long tail, positioned above the printed name.

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.